

«Маъқулланган»
“Ипотека-банк” АТИБ
Кузатув кенгашининг
2016 йил “21” ноябрдаги
73-сонли баёни

«Тасдиқланган»
“Ипотека-банк” АТИБ
Акциядорларининг навбатдан
ташқари умумий йиғилиши
2016 йил “5” декабрдаги
23-сонли баёни

“Ипотека-банк” АТИБ
Дивиденд сиёсати тўғрисидаги Низом

Тошкент-2016

I. Умумий қоидалар

1. Ушбу "Ипотека-банк" акциядорлик тижорат ипотека банкининг Дивиденд сиёсати тўғрисидаги низом (бундан бўён матнда "Низом") "Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳукукларини ҳимоя қилиш тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси қонунига, Ўзбекистон Республикасининг бошқа амалдаги норматив-ҳукуқий ҳужжатларига ва "Ипотека-банк" уставига мувофиқ ишлаб чиқилган. Банк »(бундан кейин - Банк). Ушбу Низом мажбурий ошкор этилиши керак бўлган маълумотлар ва ҳужжатлар рўйхатини белгилайди, шунингдек уларни "Ипотека банкига" АТИБ (бундан кейин - Банк) тақдим этиш тартиби ва шартларини тартибга солади.

Ушбу Низом банкининг дивиденд сиёсатининг асосий принципларини, дивидендларни тўлаш (декларация қилиш) тўғрисида қарорлар қабул қилиш тартибини, дивидендлар миқдорини ҳисоблаш, уларни тўлаш тартибини белгилайди ва акциядорларга ва бошқа манфаатдор томонларга Банкнинг дивиденд сиёсати тўғрисида хабардор қилишга қаратилган.

2. Агар банк акциядорларига дивидендларни тўлаш билан боғлик ҳар қандай масалалар Ўзбекистон Республикасининг "Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳукукларини ҳимоя қилиш тўғрисида" ги қонуни, Ўзбекистон Республикасининг бошқа амалдаги меъёрий-ҳукуқий ҳужжатлари, Банк устави ва ушбу Низом асосида тартибга солинмаган бўлса, улар хал қилиниши керак, акциядорларнинг ҳукуклари ва манфаатларини таъминлаш заруриятидан келиб чиқади.

II. Шартлар ва таърифлар

3. Ушбу Низомда ишлатиладиган атамалар ва тушунчалар, агар ушбу Низомда бошқача қоида назарда тутилган бўлмаса, улар Ўзбекистон Республикаси қонунчилигидаги маънода қўлланилади ("Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳукукларини ҳимоя қилиш тўғрисида", "Қимматли қофозлар бозори тўғрисида" ги қонунлар).

4. Ушбу Низомнинг мақсадлари учун қўйидаги атамалар ва тушунчалар қўлланилади:

- "дивиденд" - банк соф фойдасининг акциядорлар ўртасида тақсимланган қисми;
- "Дивиденд сиёсати" - дивидендларни аниқлаш ва тўлашда фойдан фойдаланиш соҳасидаги Банк сиёсати;
- "акциядорларнинг умумий йиғилиши" - банкнинг юқори бошқарув органи;
- "эълон қилинган дивидендлар" - тўлаш тўғрисидаги қарор акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан қабул қилинган дивидендлар;
- "дивидендлар олиш ҳуқуқига эга бўлган шахс" - дивидендлар тўлаш тўғрисида қарор қабул қилинган акциядорларнинг умумий йиғилиши учун тузилган жамият акциядорлари реестрида қайд этилган шахс;
- "дивидендларни тўлаш (эълон) қарори" - акциядорларнинг умумий йиғилишининг дивиденд олиш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга дивидендларни тўлаш тўғрисидаги қарори, бу ҳисбот йилининг биринчи чораги, олти ойи, тўққиз ойи ва (ёки) ҳисбот йилининг якунлари бўйича қабул қилиниши мумкин;
- "дивидендларни тўлаш муддати" - дивидендларни тўлаш бўйича мажбурият бажарилиши керак бўлган вақт даври. Дивиденд мажбурияти ўша куни ёки ўша муддат ичida исталган вақтда тўланиши керак.

III. Дивидендларнинг асосий қоидалари

5. Ўрнатилган акциялар бўйича дивидендлар тўлаш тўғрисида қарор (эълон) олиш Банкнинг ҳуқуқидир. Акциядорларнинг умумий йиғилиши акциялар бўйича дивидендларни тўлаш ёки тўламаслик тўғрисида қарор қабул қилишга ҳақлидир.

6. Дивидендларни олиш ҳуқуқига Банк томонидан жойлаштирилган оддий ва имтиёзли акциялар эгалари эга.

7. Дивидендларни тўлаш манбайи банкнинг тегишли ҳисбот давридаги солиқдан кейинги фойдаси (Банкнинг соф фойдаси) ҳисобланади. Банкнинг соф фойдаси БХМТга мувофиқ тайёрланган Банкнинг молиявий ҳисботига мувофиқ белгиланади.

8. Банк фақат эълон қилинган дивидендларни тўлайди. Дивидендларни тўлаш (декларация қилиш) тўғрисида қарор бўлмаган тақдирда, банк дивидендлар тўлашга ҳақли эмас, акциядорлар эса уларнинг тўланишини талаб қилмайди.

9. Дивидендларни тўлаш Банк зиммасидадир. Банк ушбу мажбуриятни бажармаганлик учун дивиденд олиш ҳуқуқига эга бўлган шахслар олдида Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ жавоб беради.

Дивидендларни тўлаш билан боғлиқ харажатлар (солиқларни ҳисоблаш ва ушлаб қолиш, дивидендларни ўтказиш, почта харажатлари билан бирга) бошқарув органларининг қарори билан дивидендларни олаётган акциядорга берилмайди. Банк ушбу мажбуриятни бажармаганлиги учун акциядорлар олдида Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ жавобгар бўлади.

Дивидендлар эълон қилинган тақдирда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда солик солинади.

10. Дивидендлар акциялар бўйича ҳисобланмайди ва тўланмайди:

- жойлаштирилмаган;
- Банк томонидан сотиб олинган ва/ёки сотиб олинган;
- Ўзбекистон Республикаси қонунларида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

11. «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини химоя қилиш тўғрисида» ги қонуннинг 54-бўлимининг биринчи қисмида назарда тутилган ҳолларда, банк акциялар бўйича дивидендларни тўлаш ва тўлаш тўғрисида қарор қабул қилишга ҳақли эмас.

12. Акциядорларнинг умумий йиғилишининг қарори билан дивиденд қонун ҳужжатларининг талабларига мувофиқ нақд ёки бошқа тўлов воситасида ёки банк қимматли қофозлари билан тўланиши мумкин.

IV. Банкнинг дивиденд сиёсати қийматлари ва принциплари

13. Банкнинг дивиденд сиёсати қуйидаги қийматларга асосланади:

- шаффоффлик - дивиденд сиёсатини амалга оширишда иштирок этадиган томонларнинг мажбуриятлари ва мажбуриятлари, шу жумладан дивидендларни тўлаш ва тўлаш тўғрисида қарор қабул қилиш тартиби ва шартлари тўғрисидаги маълумотларни аниқлаш ва ошкор қилиш;
- ўз вақтида қабул қилинганлик - дивидендларни тўлаш муддатларини белгилаш;
- амал қилиш муддати - дивидендларни тўлаш ва тўлаш тўғрисидаги қарор, агар Банк ижобий молиявий натижаларга еришган бўлса, Банкнинг молиявий ҳолатига қараб ривожланиш режалари ва инвестиция дастурларини ҳисобга олган ҳолда қабул қилиниши мумкин;

- холислик - акциядорларнинг дивидендларни тўлаш, тўлаш ҳажми ва тартиби тўғрисидаги қарорлар тўғрисида маълумот олишга тенг хукуқларини таъминлаш;
- мувофиқлик - дивиденд сиёсати принциплари ва тамойилларига қатъий риоя қилиш;
- ривожланиш - Банкнинг стратегик мақсадларининг ўзгариши муносабати билан корпоратив бошқарув жараёнларини такомиллаштириш ва унинг қоидаларини қайта кўриб чиқиш доирасида дивиденд сиёсатини доимий равишда такомиллаштириш;
- барқарорлик - Банкнинг дивидендлар тўлашнинг барқарор даражасини таъминлаш истаги;
- қонунийлик - Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва Банк Уставига риоя қилиш.

14. Банкнинг дивиденд сиёсати қўйидаги принципларга асосланади:

- корпоратив бошқарувнинг юқори стандартларига жавоб беришга интилиш;
- Банк даромадлилигини оширишда раҳбарият ва акциядорларнинг қизиқишини таъминлаш;
- Банк ва унинг акциядорларининг қисқа ва узоқ муддатли манфаатларининг мақбул уйғунлиги;
- Банкнинг инвестицион жозибадорлигини ошириш ва капиталлаштириш;
- Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига ва корпоратив бошқарувнинг энг яхши амалиётида кўзда тутилган акциядорларнинг хукуқларига ҳурмат ва қатъий риоя қилиш.

15. Банк капиталлашувнинг ўсишини Банк акцияларидан даромад олишда акциядорларнинг мулкий манфаатларини қондиришнинг асосий усули деб билади. Дивиденд сиёсати акцияларнинг бозор қийматини ошириш учун Банк томонидан олинган фойданинг истеъмол қилинган ва капиталлаштирилган қисми ўртасидаги нисбатни оптималлаштиришдан иборат.

V. Дивидендлар миқдорини аниқлаш ва ҳисоблаш тартиби

16. Банк молия йилининг биринчи чораги, олти ойи, тўққиз ойи ва (ёки) молиявий йил якунларига кўра, акциялар бўйича дивидендлар тўлаш тўғрисидаги қарор қабул қилиши (эълон қилиши), 10-бандда кўрсатилган акциялар бундан мустасно.

Дивидендларни тўлаш (эълон қилиш) тўғрисидаги қарор молия йилининг биринчи чораги, олти ойи ва тўққиз ойи тегишли давр тугаганидан кейин уч ой ичидаги қабул қилиниши мумкин.

Дивидендлар Банк тасарруфида қолган соф фойда ва (ёки) ўтган йиллардаги тақсимланмаган фойда ҳисобидан тўланади. Имтиёзли акциялар бўйича дивидендлар Банкнинг ушбу мақсадлар учун махсус ишлаб чиқилган маблағлари ҳисобидан тўланиши мумкин.

17. Банк акциядорларининг умумий йиғилиши ҳар бир тоифадаги акциялар бўйича дивидендларни тўлаш (декларация қилиш) тўғрисидаги қарор қабул қиласи. Банк Кузатув Кенгаши акциядорларнинг умумий йиғилишига акциялар бўйича дивидендлар миқдори ва уларни тўлаш тартиби бўйича тавсиялар беради. Дивидендлар миқдори Кузатув кенгаши томонидан тавсия этиладиган миқдордан ошиб кетмаслиги керак.

18. Кузатув кенгаши, банк томонидан жойлаштирилган акциялар тоифалари учун акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан тавсия этилган дивидендлар миқдорини аниқлашда қўйидаги омилларни ҳисобга олади:

- Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатларининг талабларига мувофиқ тузилган, Банкнинг молиявий ҳисботига мувофиқ Банкнинг соф фойдаси миқдори;
- Банкнинг молиявий ҳисботнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрланган консолидацияланган молиявий ҳисботига мувофиқ соф фойдаси;
- барқарор бизнесни ривожлантириш ва стратегияни амалга ошириш учун банкнинг капиталга бўлган эҳтиёжи, Ўзбекистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси

Марказий банки қонунчилигининг ҳозирги ва келажақдаги талаблари, шунингдек Банк назорати бўйича Базел қўмитасининг тавсиялари;

- Банкнинг инвестицион жозибадорлигини ошириш заруриятини ҳисобга олган ҳолда, Банк ва унинг акциядорлари манфаатларини мувозанатлаш;
- Банк фаолиятига ва дивидендлар миқдори тўғрисида қарор қабул қилишга жиддий таъсир кўрсатадиган бошқа омиллар.

19. Дивиденд тўловларининг тавсия этилган миқдори (жами акцияларнинг барча турлари учун) Кузатув кенгаши томонидан ҳисобот давридаги банкнинг жамланган молиявий натижалари асосида белгиланади ва, қоида тариқасида, тегишли ҳисобот даври натижалари бўйича олинган соғ фойдасининг камидаги 20 фоизини ташкил этади.

Имтиёзли акциялар бўйича дивиденд миқдори банк уставида белгиланади.

Дивидендларни тўлаш бўйича тавсияларни тайёрлашда Банк Кузатув кенгаши Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ва қонун хужжатларининг талабларини ҳисобга олиши керак.

20. Акциядорларнинг умумий йиғилишининг дивидендларни тўлаш (декларация қилиш) тўғрисидаги қарори билан қуйидагилар аниқланади:

- Дивидендлар тўланадиган (эълон қилинган) акциялар тоифаси (тури);
- Муайян турдаги битта акция учун дивиденд миқдори (акциянинг номинал қийматига нисбатан сўмда ва фоизда);
- Дивидендларни тўлаш муддати, тартиби ва даврийлиги.

Шу билан бирга, банк қонунда белгиланган ҳолларда дивидендларни ҳисоблаш (тўлаш) тўғрисида, шунингдек қонун хужжатларида белгиланган муддатларда оддий акциялар бўйича дивидендларни тўлиқ тўлаш имконияти йўқлиги тўғрисида қарор қабул қилишга ҳақли эмас.

VI. Дивидедларни тўлаш тартиби ва муддатлари

21. Банк дивидендларни нақд ёки бошқа қонуний тўлов воситасида ёки Банкнинг қимматли қоғозларида тўлайди. Дивидендлар декларацияси Ўзбекистон Республикасининг миллий валютасида тўланади.

Ўзбекистон Республикаси норезиденти акциядорининг ёзма аризасига биноан, банк унга ҳисобланган дивидендлар миқдорини қонун хужжатларида белгиланган тартибда эркин конверсия қилинадиган валютага конвертация қилиши ва уларни норезидент акциядор томонидан тақдим этилган банк ҳисобварафига ўтказиши шарт.

22. Ҳар бир акциядорга тўланган ҳисобланган дивидендлар миқдори акцияларнинг ҳар бир тоифаси учун алоҳида равишда акциядорга тегишли бўлган акциялар сонига дивидендни кўпайтириш йўли билан аниқланади.

23. Дивидендларни тўлаш муддати Банк акциядорларининг умумий йиғилишининг қарори билан белгиланади, аммо акциядорлар умумий йиғилиши томонидан дивидендлар тўлаш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан бошлаб 60 кундан ошмаслиги керак.

24. Агар Банк қимматли қоғозлари эгалари ҳисобланган дивидендларни акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан белгиланган муддатларда ололмаса, Банк бундай (талаб қилинмаган) дивидендларни тўлашни давом эттиради.

Талаб қилинмаган дивидендларни тўлаш муддати уч йилдан ошмаслиги керак. Ушбу даврни ҳисоблаш, банк эълон қилинган дивидендларни тўлаш бўйича мажбуриятларини бажарган кундан бошланади.

Уч йиллик даврдан кейин талаб қилинмаган дивидендлар Банкнинг тақсимланмаган даромадининг бир қисми сифатида тикланади ва уларни тўлаш мажбурияти тутайди.

25. Банк акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан белгиланган муддатда дивидендларни тўлаши туфайли тўланмаган (тушмаган) бўлса, фоизлар Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан қайта молиялаштириш ставкаси асосида тўланмаган (олинмаган)

дивидендларга ҳисобланади. Тўланмаган (ўрганилмаган) дивидендлар учун ҳисобланган пеня миқдори тўланмаган (ўрганилмаган) дивидендлар миқдорининг 50 фоизидан ошмаслиги керак.

26. Ўзининг вазифалари қаторида акциядорлар билан ишлашни ташкил этиш ва олиб борувчи Банкнинг таркибий бўлинмаси, Банкнинг бухгалтерия бўлими билан биргаликда ушбу Низомда назарда тутилган дивидендларни тўлашни ташкил этиш билан боғлиқ барча тадбирларни тайёрлайди, мувофиқлаштиради ва олиб боради.

27. Акциядорлар Банкдан акциялар бўйича дивидендларни ҳисоблаш тартиби, дивидендлар миқдорини ҳисоблаш ва солиқقا тортиш тартиби ва тўлов шартлари тўғрисида маълумот сўрашга ҳақлидир. Бундай маълумотлар банк веб-сайтида эълон қилинади.

28. Акциядорларнинг умумий йиғилиши учун тузилган, акциядорларга дивидендлар тўлаш тўғрисида қарор қабул қилинган Банк акциядорлари реестрида қайд этилган шахслар акциялар бўйича дивидендлар олишга ҳақлидирлар.

29. Акциядор ўз акцияларига бўлган хукуқларни рўйхатга олиш бўйича хизматларни кўрсатувчи инвестиция воситачисини ва / ёки Қимматли қофозлар марказий депозитарийсини, маълумотларидағи ўзгаришлар тўғрисида ўз вақтида хабардор қилиши шарт. Агар акциядор ўз маълумотларидағи ўзгаришлар тўғрисида маълумот бермаса, Қимматли қофозлар марказий депозитарийси ва/ёки ўз акцияларига бўлган хукуқларни рўйхатга олиш бўйича хизматлар кўрсатувчи инвестиция воситачиси, шунингдек банк акциядорга етказилган заарлар учун жавобгар бўлмайди.

30. Агар акциядор ўзининг банк реквизитлари ёки дивидендларни ўтказиш учун манзилини нотўғри кўрсатган бўлса, ёки бу тафсилотлар тўғрисида банкка хабар бермаган ёки улар тўғрисида ўз вақтида хабар бермаган бўлса, Банк акциядорга етказилган заарлар учун жавобгар бўлмайди. Ушбу моддада кўрсатилган сабабларга кўра акциядорнинг айби билан нотўғри тўланган дивидендлар миқдори банкка қайтарилгандан сўнг, кўрсатилган реквизитларда акциядорга такрорий ўтказилиши уларни қайташни ва қайта ўтказиш харажатларини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

31. Банк акциядорларга уларнинг акциялари бўйича даромадларни тўлашда солиқ агентидир ва ҳисобланган дивидендларни Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида белгиланган қимматли қофозлардан олинадиган даромад солигини чегириб ташлайди. Солиқ ставкалари қўлланилмаслиги керак бўлган акциядор банкка (тўловчи агентга) Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида белгиланган тасдиқловчи хужжатларни тақдим этади.

VII. Эълон қилинган дивидендлар тўланиши бўйича жавобгарлик

32. Банк ҳар бир турдаги акциялар бўйича эълон қилинган дивидендларни тўлашга мажбурдир.

33. Дивидендларни тўлашда, акциядорларнинг ҳеч бири тўлов жиҳатидан устунликка эга эмас. Банк оддий акциялар бўйича ҳисобланган дивидендларни акциядорларнинг дивиденд олишга тенг хукуқларига риоя қилган ҳолда тўлайди. Шу билан бирга, банк асосий акциядорга дивидендларни тўлашга ҳақли эмас, агар натижада дивидендлар миноритар акциядорларга ўз вақтида тўланмаса.

34. Бошқарув банк акциядорларига дивидендларнинг тўлиқ ва ўз вақтида тўланиши учун жавобгардир. Ижроия органи фаолиятини назорат қилиш Кузатув кенгаши томонидан Банкнинг Тафтиш комиссияси билан биргаликда амалга оширилади.

35. Ҳисобланган дивидендлар тўланишини таъминлаш мақсадида кузатув кенгаши ўз йиғилишларида дивидендларни тўлашнинг бориши масаласини кўриб чиқади. Банк Бошқарувининг айби билан дивидендлар тўлиқ ёки ўз вақтида тўланмаган тақдирда, Кузатув кенгаши айборларнинг жавобгарлик чораларини белгилайди ва тегишли санкцияларни қўллайди ёки уларни қўллашни бошлайди.

36. Агар Банк ўз мажбуриятларини бажармаса, акциядорлар суд тартибида ҳар бир турдаги акциялар бўйича эълон қилинган дивидендларни тўлашни талаб қилишга ҳақлидирлар.
37. Банкка дивиденд солиғи суммасини ушлаб қолиш ва ўтказиш мажбуриятини юклаган солик агентининг мажбуриятларини бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун Банк Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мувофиқ жавобгар бўлади.

VIII. Маълумотларни ошкор этиш тартиби

38. Ушбу Низом, шунингдек унга киритилган ўзгартиш ва қўшимчалар Банкнинг корпоратив веб-сайтида ушбу Низом ёки унга киритилган ўзгартиш ва қўшимчалар тасдиқланган кундан бошлаб ўн кун ичида эълон қилинади.

39. Акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан дивидендларни тўлаш тўғрисида қарор қабул қилинган тақдирда, Банк қонун хужжатларида белгиланган муддатда муҳим фактлар тўғрисидаги хабарлар кўринишида маълумотларни ошкор қиласди.

Банк томонидан ошкор қилинган маълумотлар:

Банкнинг корпоратив веб-сайтида - www.ipotekabank.uz;

Ягона корпоратив маълумот порталида - www.openinfo.csm.gov.uz;

"Тошкент" Республика фонд биржасининг корпоратив веб-сайтида – www.uzse.uz.

IX. Якуний қоидалар

40. Ушбу Низом, шунингдек унга киритилган ўзгартиш ва қўшимчалар акциядорлар умумий йиғилишининг қарори билан тасдиқланади.

41. Ушбу Низомга ўзгартириш ва қўшимчалар Банк Кузатув кенгаши, Банкнинг Тафтиш комиссияси, Банкнинг ички аудит хизмати ва Бошқарув Раиси таклифига биноан киритилади.

42. Агар ушбу Низомнинг айрим моддалари Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига ва/ёки Банкнинг Уставига зид бўлса, ушбу моддалар ўз кучини йўқотади ва ушбу моддалар билан тартибга солинадиган масалалар нуқтаи назаридан, тегишли ўзгартиришлар киритилгунга қадар, Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги ва/ёки Банк Уставига риоя қилиниши керак.

«Маъқулланган»
“Ипотека-банк” АТИБ
Кузатув кенгашининг
2020 йил “24” февралдаги
11-сонли баёни

«Тасдиқланган»
“Ипотека-банк” АТИБ
Акциядорларининг навбатдан
ташқари умумий йиғилиши
2020 йил “2” апрелдаги
32-сонли баёни

“Ипотека-банк” АТИБ
Дивиденд сиёсати тўғрисидаги Низомига
киритилган ўзгартиш

Тошкент-2020

**"Ипотека-банк" АТИБ Дивиденд сиёсати түгрисидаги Низомга киритилган
үзгартыш**

11. - банди қуидагыча баён қилинсин:

11. "Банклар ва банк фаолияти түгрисида"ги қонун 39-моддасининг биринчи қисмида ва "акциядорлик жамиятлари ва акциядорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш түгрисида" ги қонун 54-моддасининг биринчи қисмида назарда тутилган ҳолларда банк Аксиялар бўйича дивиденdlар тўлаш түгрисида қарор қабул қилишга ҳақли эмас.